

ministrstva prosvete razrešenja višjega šolskega nadzornika Engelberta Gangla v Ljubljani, kakor poroča »Narodna Prosveta«, Slovensko učiteljstvo bi smatralo ta čin za hud udarec proti odličnemu nosilcu ideje narodnega in državnega edinstva med slovenskim narodom in učiteljstvom. Prosimo Vas, gospod ministrski predsednik, da s svojim vplivom to nameramo preprečite.

Učiteljsko združenje Ljubljana.

Jelenc.

G. Milutin Stanković, Beograd (Učiteljski dom).

Radi razrešenja Gangla in srezkih nadzornikov in učinjenih persekucij vlada med našim združenim učiteljstvom nepopisno ogorčenje. Storitve vse korake v zaščito združenega učiteljstva. Napredno naše učiteljstvo je danes brezpravno. Ako ide prosvetna politika v tej smeri dalje, ne moremo jamčiti za enotnost in skupnost našega združenja.

Poverjenišvo UJU — Ljubljana.

Jelenc.

Nasilja pod vlado zakona in pravice.

»Tabor«, štev. 220., 26. sept. 1924:

»Ne bomo veliko rekrimirali. Samo goja dejstva naj govore za one, ki jih še ni strast popolnoma zaslepila:

Za mesto učiteljice v Konjicah so prosile poleg drugih ena učiteljica z 19, druga z 7, tretja z 6 službenimi leti, vse dobro kvalificirane, dr. Korošec je dal mesto Slomškarici Angeli Rott, ki ima 4 leta in 4 mesece službe.

Za mesto učiteljice na dekliški osn. šoli v Celju sta prosili poleg Slomškarice iz Kranjske Mar. J., ki ima 18 službenih let, tudi dve učiteljici, ki ste že cela leta tam poučevali in ima ena tudi 18 let službe, druga pa 15 let in je njen mož v Celju definitiven učitelj. Dr. Korošec je dal mesto Slomškarici.

Za mesto učiteljice v Šmarju pri Jelšah se je potegovala učiteljica s 14 leti 8 meseci službe. Mesto je dobila Slomškarica z 10 leti 9 meseci službe.

Za mesto upravitelja v Hočah sta se potegovala poleg drugih: a) učitelj s prvovrstno kvalifikacijo in 25 let službe,

proti klerikalni nakani so protestirala tudi naša okrajna učiteljska društva in sokolska društva v državi.

Da je uspela ena najostrejših nakan klerikalni stranki, je pripisovati političnemu položaju in skrajnemu pritisku, ki ga danes izrabljajo. A srbska javnost je pričela tudi že spoznavati njih dvojno in neiskreno vlogo, ki jo igrajo pod zaščito in firmo zakona in reda.

Slovensko napredno učiteljstvo je bilo primorano poseči po politični obrambi in nekoliko stopiti v stran s svojega strogo strokovnega in stanovskega stališča, če se je hotelo dostojno braniti proti nasiljem, ker bi sicer bil njega glas le glas vpjočega v puščavi, klerikalna hidra pa bi dalje uganjala svoje orgije.

Tako pa je našel glas učiteljstva močen odmev po državi in prišlo je že do tega, da so se pričele odpirati oči tudi srbski javnosti, ki je do nedavnega še zagovarjala nov prosvetni režim. O zadnjih klerikalnih nasiljih in persekucijah na prosvetnem polju so danes pisali domala vsi večji srbski in hrvatski listi.

b) učitelj s prvovrstno kvalifikacijo in 34 leti službe. Mesto je dobil Slomškar Firm z 21 leti službe, ki je zdaj kot slomškarški organizator povrh še imenovan za okrajnega šolskega nadzornika v ptujsko-orimoškem okraju.

V Hočah je bilo razpisano tudi mesto učitelja. Proti vsem zakonskim določbam, zlasti proti § 106. točka b) izvršilnih predpisov k stalnemu šolskemu in učnemu redu je dr. Korošec potegnil za nos vse moške prosilce in imenoval učiteljico. Firmovo ženo, na to mesto. — Izrecno je predpisano, da smeta biti na štirirazrednih šolah največ dve učiteljici. Dve sta bili že dozdaj tam definitivni. Firmova je tretja.

Za upraviteljsko mesto v Sv. Križu pri Rogiški Slatini so se potegovali učitelji z dobro kvalifikacijo in z 28., 18 ter 15½ službenimi leti. Mesto je dobil Slomškar Slavko Černigoj s 15 službenimi leti.

Tako v letu 1924. po Kristušu v Jugoslaviji pod vlado »zakona in pravice«.

poravnava zapadle članarine. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Na polnoštevilno snidenje vabi predsednik.

= KRŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 11. oktobra t. l. v Kostanjevici. Začetek ob 10. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o skupščinah (poročata tov. Jurček in Brezovar). 3. Slučajnosti. — Za skupen obed se naj vsakdo pravočasno javi šolskemu vodstvu v Kostanjevici. Udeležba obvezna za vse članstvo. Odbor.

= KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v sredo, dne 8. oktobra 1924 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiju v Kamniku. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu poročilo o pokrajinski skupščini UJU v Krškem in o državni skupščini UJU v Dubrovniku. Na zborovanju se razdele vsem članom članske izkaznice. Udeležba strogo obvezna!

= TRZIŠKI (MOKRONOŠKI) KROZEK zboruje v soboto, 11. oktobra t. l. v

slučaju dežja pa v ponedeljek 13. oktobra t. l. ob 10. uri v šentpeterski šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Praktično predavanje o vzgoji dreves na šolskem vrtu. 3. Kako postanem umen čebelar ali »čebelarstvo pri šoli«. Oboji predavanje je prevzel tov. ravnatelj Lunaček iz Št. Ruperta, ki bosta z bog njegovih bogatihkušenj in spretnosti gotovo zanimali ne le tovariše, temveč tudi gg. tovarišice. 4. Slučajnosti. — Radi obeda se je zglasiti vsaj 3 dni prej pri šolskem vodstvu v Št. Rupertu. Pridite vsi, da se spoznamo in vidimo koliko nas je še ostalo od lani ali prišlo na novo v naš kraj! — V. Bercé, t. č. predsednik.

= NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto, 4. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v osnovni šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo o pokrajinski in državni skupščini UJU. 3. Šolski vrt kot učilo, poroča tov. Kossec. 4. Slučajnosti. Na zborovanju se bo pobirala tudi članarina za Slov. Šol. Matico. Zborovanje na Dvoru se odloži na pomlad. Pričakujem polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LOGAŠKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 11. oktobra 1924 ob 10. uri na Rakeku s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika in ugotovitev zborujočega članstva. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Poročilo o pokrajinski skupščini v Krškem; poročevalec Karol Štravs. 4. Predlogi, nasveti in slučajnosti. 5. Volitev novega odbora. Tovarišica blagajničarka prosi tem potom vse cenj. tovariše(ice), da v najkrajšem času poravnajo zaostalo članarino. Pred zborovanjem ob 9. uri je odborova seja. Odbor pozivlja članstvo na polnoštevilno udeležbo, kajti v sedanjih resnih časih je nadvse potrebna naša solidarnost in stanovska disciplina. — Predsednik.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v četrtek, dne 9. oktobra t. l. ob 10. uri v risalnici »Mladike«. Dnevni red: 1. Zadnji zapisnik. 2. Poročilo predsednika in dopisi. 3. Poročilo o pokrajinski in glavni skupščini. 4. Razprava o internih društvenih zadevah. 5. Predlogi. 6. Slučajnosti. Pridite vsi in točno!

= BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje 11. oktobra 1924 v slučaju lepega vremena ob 9. uri na Dobljčah, v slučaju slabega vremena pa isti dan ob 13. uri v Črnomlju. Dnevni red: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. Poročilo delegatov o pokrajinski in državni skupščini UJU. 4. Potovanje po Srbiji — poroča tovariš S. Mrovlje. 5. Učiteljska Samopomoč — poroča tovariš K. Barle. 6. Slučajnosti. Odhod iz Črnomlja na Dobljče ob 7. uri. Tovarišica Francka Završanova bo preskrbela onim, ki se bodo pravočasno javili, obed. Povratek iz Dobljč v Črnomelj ob 13. uri. Tu se vrši ob 14. uri ustanovni občni zbor »Pozdravnice Slov. planin. društva za Belokrajino« s sledečim vzporedom: 1. Pomen podružnice za Belokrajino — poroča tovariš Ivan Zagažen. 2. Čitanje pravil. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. — Odbor.

Ko poročevalec nariše prav ob kratkem zgodovino »konvikta«, preide takoj k blagajniškemu poročilu ter pove, da je do dne 28. grudnia 1894. l. nabral za »konvikta« prostovoljnih doneskov 452 K 26 h (štiristo petdeset in dve kroni, dvajset in šest vinarjev). (Glej začasno blagajniško knjigo in »Učit. Tovariš« 1. 1895., št. 3., str. 55. in 56. v dopisu iz Ljubljane!)

V odbor za prvo upravno leto »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« so bili izvoljeni ti-le gg.: Žumer Andrej, predsednik; Raktelj Fran. I. podpredsednik; Kecalj Al. II. podpredsednik; Režek Juraj, tajnik; Dimnik Jakob, blagajnik; Cepuder Josip, odbornik; Furjan Jakob, odbornik; Janežič Janko, odbornik; Likar Janko, odbornik.

Voljeni odbor je pričel poslovati takoj po občnem zboru, oziroma s 1. prosincem 1895. l. z gorečo željo, da bi ljubi Bog blagoslavljal to podjetje, ravnanje se po besedah našega Slomška, ki pravi:

»Brez božje pomoči je vse naše prizadevanje brezuspešno.«

Poročila:

+ KONJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO. Dne 14. junija je prihitelo učiteljstvo vsega okraja v prijazne Vitanje, kjer se je zbralo 39 tovarišev in tovarišic.

Tov. predsednik je pozdravil najpriščne vse došlece, se spomnil kraja današnjega zborovanja, namreč Vitanja, ki so preživele svojo nemškutarsko zgodovino in ki so in ostanejo »slovenske Vitanje«.

Tov. Golež nam je nato poročal o nastanku in razvoju trga, o nastanku in razvoju župnije in obeh šol, slovenske in nemške, ki sta se po razsulu stare Avstrije združile v slovensko petrazrednico. Sedaj deluje na šoli narodno-napredno učiteljstvo, ki poučuje jugoslovansko mladino v jugoslovanskem duhu. Zanimivemu predavanju so prisotni sledili z največjo pažnjo, tov. predavatelju pa se je za vse predavanje zahvalil v imenu vseh navzočih tov. predsednik.

Po izvolitvi delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino se je zaključilo uspešno zborovanje.

Popoldne je posetila deputacija si-volasega tov. nadičtelja v pok. Koserja na njegovem domu, prinašajoč mu prisrčne pozdrave celokupnega učiteljstva, Tov. Golež pa je razkazoval vitanjske zanimivosti: razvaline starih gradov, elektrarno in fužine. Le težko smo zapustili prijazen kraj ter se razšli oziroma vrtili v smeri proti Konjicam, kličeč si »Na svidenje v novem šolskem letu«.

+ ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo dne 14. junija t. l. svečano zborovanje v Rogiški Slatini. Od 67 članov jih je bilo navzočih 46. Predsednik Šumer pozdravi posebno prisrčno navzočega gosta: Jakob Dimnika, šolskega ravnatelja iz Ljubljane, iskrenega tovariša in neumornega delavca na kulturnem polju, ki lahko s ponosom gleda na svoje 45-letno delovanje in z mirno vestjo misli na oddih; tov. K. iz Benečije, ki nam je živ memento za delo v prid naciji, da čim prej dospe srečni dan osvobojenja tudi za one, ki bi radi bili pri nas srečni, a ne morejo in ne smejo.

Nato izroči bivšemu dolgoletnemu predsedniku našega društva tov. Tomislavu Kurbusu častno diplomu, katero mu poklanja društvo v znak hvaležnosti in priznanja.

Predsednik poroča o novem postopanju pri kompetencah, opozarja na važnost Tvornice učil za vse šolstvo in sporoči nekatere manj važne zadeve. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri.

O »Etiki« je podaval tov. Zidar. Na podlagi razmotrivanja o današnji človeški družbi in njenem moralnem miljeju zaključuje, da bo treba tembolj stremeti za nekim višjim idealom, posebej etiko, h Kristu, ljubeznivemu, učečemu in odpuščajočemu.

O temi »Slovnica v službi pravopisa« je podaval tov. Volavšek. Iz obširnega in zelo skrbno sestavljenega referata bi bilo posneti sledeče misli:

Slovnica naj obravnava samo snov, ki ima za življenje praktičen pomen.

Stojimo na načelu strogega logično-genetičnega razvijanja. Dosedanje izkušnje izključujejo sistematično pot, dovoljujejo pa v posamnih slučajih mehan-

In če boče Bog naše podjetje blagoslavljal, smemo zagotovljeni biti, da se boče svet, ki gleda ubogega učitelja tako rad preko ram, prepričal o nas, da smo se zavedali svojega poklica.

Bog z nami! Z Bogom začnimo in z Bogom končajmo!

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.

J. Dimnik, t. č. blagajnik.

† Tovarišu L. Dolinšku v spomin.

V nedeljo, dne 21. septembra t. l. se je po Krškem pomikal ob milo donečih zvokih sokolske fanfare dolg, nepregleden sprevod. Belo, s cvetjem obloženo krsto so nosili Sokoli, na čelu sprevoda pa je stopala šolska mladina iz Leskovca in Krškega, saj je bil Lojze Dolinšek njen učitelj in vzgojitelj.

Ob preranem grobu pokojnika sta se poslovila tovariš Leopold Levstik kot predsednik učiteljskega društva in dr. Kandare kot starosta Sokola.

Dolinškovo delovanje je bilo kratko, a plodonosno. Eno leto je služboval v Cerkljah, zadnji dve leti v Leskovcu.

teljskega doma pri raznih prilikah in zborovanjih.»

Štajerskim tovarišem pa ta namera ni bila po volji, češ, to je stvar »Zaveze slovenskih učiteljskih društev«, ne pa »Slov. učiteljskega društva« v Ljubljani. Slovensko učiteljsko društvo pa, ki je prvo to misel sprožilo, ni hotelo odstopiti od početega dela in vsled tega je nastalo nekako nasprotje ali bolj ljubosumnost med Slovenskim učiteljskim društvom in med nekaterimi člani »Zaveze«. Prišlo je že tako daleč, da se je zaneslo to nasprotje v slovenske politične liste, v kojih se je napadalo »Slov. učit. društvo«, »Učiteljski Tovariš« in »Konvikta«. (Glej »Slovenski Narod« z dne 24. prosinca 1894. l.) Na te napade je odgovoril »Učit. Tovariš« v člankih: »Bodi jasno!« (Glej »Učit. Tov.« 1894. l., št. 4., stran 49.; dalje glej tudi o tem v istem listu stran 60. v »Listku« in stran 61. v dopisu iz Ljubljane!) Slovensko učiteljsko društvo je zmagalo in nasprotniki so utihli. Misel o »konviktu« se je na bolj in bolj oživljala in tudi »Učiteljski Tovariš« ima od 4. številke leta 1894. naprej v vsaki številki na zadnji strani stalno rubriko s pozivom: »Spominjajte se »Učiteljskega

konvikta« pri raznih prilikah in zborovanjih!»

»Slovensko učiteljsko društvo je vedno nadaljevalo pričeto delo in njega odbornik ter t. č. urednik društvenemu glasilu »Učiteljskemu Tovarišu«. Jakob Dimnik je sestavil na podstavi sklepa občnega zbora »Slovenskega učiteljskega društva« z dne 28. grudnia 1893. leta (Glej »Učiteljski Tovariš« 1894. l., št. 2., stran 29. v »Društvenem vestniku« iz Ljubljane): »Načrt pravil društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«, koja so objavljena v »Učit. Tov.« 1894. l., v 7. številki, stran 108. Načrt teh pravil se je predložil vladi v potrjenje.

Pravila društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani je c. kr. deželna vlada za Kranjsko z dne 17. vel. srpana 1894. l., št. 10.261 potrdila. (Glej »Učit. Tov.« 1894. l., št. 23., str. 353.!) S tem je bil »konvikta« zagotovljen — na papirju. Treba je bilo čakati prvega občnega zbora. Ta se je vršil dne 28. grudnia 1894. l. v Ljubljani v mestni dvorani z nastopnim vzporedom: 1. Poročilo osnovnega odbora. (Poročevalec g. Jakob Dimnik). 2. Volitev odbora. 3. Nasveti.

